

Raseriet og ekstasen

DEBATT | KULTURSTØTTE

Sigmund Lovåsen, rådsleder i Kulturrådet

ENGASJERT, SI: Dokumentarfilmen «Prosjekt sløseri» viser hvordan Morten Traavik og Are Søberg får fram sterke reaksjoner. Det kan bli et utgangspunkt for videre debatt, mener forfatteren. FOTO: NRK

Kulturrådets vedtak fører iblant til stort engasjement. Flere av vedtakene burde ha gjort det, for de er viktige for kunst- og kulturlivet, for utøvere, skapere og publikum i hele Norge. Dokumentarfilmen «Prosjekt sløseri», viser fram en liten flik av dette engasjementet. Kanskje tydeligst gjennom Sløseriombudsmannens trofaste støttespillere. I Traaviks oppsetning nærmer de seg ekstasen når de i rampelyset får spille ut de scenene de tidligere har rast over i kommentarfeltet. En av dem går i gang med sitt eget teaterstykke, en annen uttaler at han kan tenke seg å ha dette som jobb hver dag.

Slik har Morten Traavik (med tilskudd fra Kulturrådet) klart noe Kulturrådet har som en målsetting: å gi nye grupper eller enkeltmennesker kunst- og kulturopplevelser de ellers ikke ville hatt, som deltakere eller publikummere. Are Søbergs prosjekt er å rette et kritisk blikk på Kulturrådet, mens han som deltaker i Traaviks prosjekt er med på å engasjere til deltakelse. Det er et godt utgangspunkt for å snakke om betydningen av å ha et mangfold av kulturuttrykk som når bredt ut.

Kunst og kultur beveger og fører til endringer i menneskers liv og tankebaner. I dokumentaren ser vi det tydelig. Sløseriombudsmannens julekalender vekker et engasjement for kunst og kulturpolitikk som ikke nødvendigvis hans følgere har hatt før. Kanskje har mange av dem heller ikke oppsøkt den type scenekunst de ser klipp av på Facebook. Det er møtet med kunsten, både som seere og deltakere, som fører til større eller mindre vendepunkt hos karakterene. Søberg og hans følgere får utvidet sitt bilde og sine forestillinger om hva scenekunst kan være. Morten Traavik, den egentlige scenekunstneren, er en mer statisk karakter i filmen, men er uansett interessant i kraft av sitt kunstnerskap og sin rolle i det hele.

«Jeg liker heller ikke alt Kulturrådet gir tilskudd til.»

I dokumentaren blir et seminar i regi av Kulturrådet også viet en del plass. Seminaret hadde hets og trakassering mot kunstnere som tema, men ønsket å løfte dette temaet til å handle om annet og mer enn bare Sløseriombudsmannen. I seminaret var det viktig at kunstnerne sjøl fikk komme usensurert til orde. Både tilbakemeldinger utenfra og intern evaluering peker på at Kulturrådet kunne løst dette på en annen måte. At Are Søberg følte det ubehagelig (som han sier i dokumentaren) har jeg forståelse for. Dette er et ubehag mange kunstnere kanskje er mer vant til enn Søberg, enten kritikken kommer fra en anonym Facebook-konto eller i form av annen offentlig debatt om kunstneriske ytringer.

Kulturrådet har aldri hatt som mål å tekkes alle med alt vi gjør. Det er opplagt at alle barnebøkene vi kjøper inn til landets folke- og skolebibliotek ikke faller i smak hos alle. Vi vet at et mobilt minimuseum for barn i Oslo, ja, det når bare barn i Oslo. Noen mener vi ikke bør støtte festivaler med populærmusikk på programmet. Billedkunsten i ei kulturrådsstøtta utstilling er det heller ikke alle som liker.

På samme måte som Are Søberg, liker heller ikke jeg alt det Kulturrådet gir tilskudd til. Det er et viktig poeng. Det er hverken Søbergs eller min smak som skal styre hva det norske folk skal oppleve på en folkemusikkfestival eller i et galleri. Enkelt sagt: Folk er forskjellige og bor på ulike plasser. Det er noe Kulturrådet må ta hensyn til.

Det er mitt og Kulturrådets uttalte mål at vi skal bidra til et mangfoldig norsk kulturliv over hele landet. Derfor fortsetter Kulturrådet arbeidet med å nå flere og nye kulturaktører med ordningene våre, å finne og løfte nye stemmer, og å bidra til at nye kunstneriske praksiser blir utforsket, samtidig som vi bidrar til bevaring av tradisjonelle kulturuttrykk og å gi tilskudd til det etablerte kunst- og kulturlivet. Det gir opplevelser som er intetsigende for noen, mens de skaper store innsikter hos andre. Kunsten utfordrer og utvikler oss, den kan få oss til å rase eller den kan føre oss inn i ekstasen. Det vil Kulturrådet fortsette å legge til rette for.